

5510 Sayılı Kanunun 21 inci Maddesinin Beşinci Fıkrası Uygulaması – İş Kazası ve Meslek Hastalığı

T.C. SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sayı : E-98547999-010.99-91199358 Konu : 5510 sayılı Kanunun 21 inci madde...

5510 Sayılı Kanunun 21 inci Maddesinin Beşinci Fıkrası Uygulaması – İş Kazası ve Meslek Hastalığı

Tarih: 12 Mart 2024

T.C.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI

Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-98547999-010.99-91199358

Konu : 5510 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin beşinci fıkrası uygulaması

Tarih: 04.03.2024

GENEL YAZI

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Kanunun “İş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık bakımından işverenin ve üçüncü kişilerin sorumluluğu” başlıklı 21 inci maddesinin;

– Dördüncü fıkrası “İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık, üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rücu edilir.”,

– Beşinci fıkrası “İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık; kamu görevlileri, er ve erbaşlar ile kamu idareleri tarafından görevlendirilen diğer kişilerin vazifelerinin gereği olarak yaptıkları fiiller sonucu meydana gelmiş ise, bu fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunanlar hariç olmak üzere, sigortalı veya hak sahiplerine yapılan ödemeler veya bağlanan gelirler için kurumuna veya ilgililere rücu edilmez. Ayrıca, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, bu Kanun uyarınca hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan hak sahiplerine veya iş kazası sonucu ölen kusurlu sigortalının hak sahiplerine, Kurumca rücu edilmez.”

hükmünü amirdir.

Bu kapsamda, [5510 sayılı Kanunun](#) 21 inci maddesinin dördüncü fıkrası kusurlu üçüncü kişi sıfatına haiz kişilerin rucü sorumluluğunu düzenlemekte olup, beşinci fıkrası ile de üçüncü kişi olarak rücu işlemi yapılabilecek kişilere istisna getirilmektedir.

Beşinci fıkranın son cümlesi hükmü incelendiğinde ise; iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan hak sahiplerine rücu yoluna gidilemeyeceği gibi her bir sigortalı için bağlanan gelirler nedeniyle kendi hak sahiplerine rücu yoluna gidilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Ancak, her iki tarafın da sigortalı olduğu ve hayatını kaybettiği olaylarda her birinin diğerine göre üçüncü kişi sayılması nedeniyle

rücuya gidilip gidilmeyeceği konusunda tereddütler oluşmuştur.

Bu çerçevede; 18.03.2021 tarihli Başkanlık Olurunda, 5510 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin beşinci fıkrasının son cümlesiyle ilgili olarak, her iki tarafı Kurumumuz sigortalısı olan ve kusur tespiti yapılan trafik iş kazalarında, işverenleri aynı veya farklı olan birden fazla kusurlu sigortalının aynı olay ile iş kazasına maruz kalarak hayatlarını kaybetmeleri durumunda, her bir sigortalı yönünden üçüncü kişi konumunda olan diğer sigortalının hak sahiplerine bağlanan gelirler için sigortalının hak sahiplerine rücu edilmesi yönünde değerlendirme yapılması talimatlandırılmıştır.

Bu süre zarfında; Anayasa Mahkemesinin 5510 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "... ölümlerde, bu Kanun uyarınca hak sahiplerine..." ibaresinin Anayasa'nın 10 uncu maddesine aykırılığının ileri sürülerek iptalinin talep edildiği 30.11.2022 tarihli ve E. 2022/73, K. 2022/149, (16.02.2023, 32106 s. R.G.) Sayılı Kararında;

" 13. İtiraz konusu kuralla sigortalının geçici veyahut sürekli iş göremez duruma gelmesi ile ölmesi arasında bir ayrıma gidilmiştir. İş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan ve iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan sigortalının hak sahipleri ile aynı iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde bizatihi kusuru bulunan hak sahipleri ölüm halinde bağlanacak gelir ve yapılacak ödemeler yönünden SGK'nın kendilerine rücu etme imkanından muaf tutulmuştur. Bu itibarla söz konusu yardımlardan oluşan zarar SGK'nın üzerinde bırakılmaktadır.

1 4. Kural, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölenlerin hak sahiplerinin sorumluluklarının kapsamını belirlemektedir. Söz konusu hak sahipleri, murislerinin ölümüne neden olan iş kazası veya meslek hastalığı neticesinde başka bir sigortalının ölümü durumunda anılan sigortalının hak sahiplerine yapılan sosyal sigorta yardımlarından sorumlu

tutulmamaktadır.”

şeklindeki değerlendirmesiyle konuya açıklık getirilmiştir.

Bu sebeple, Başkanlık Olurundan sonraki bir tarihte verilen Anayasa Mahkemesi kararı dikkate alınarak, Başkanlık Makamının 22.12.2023 tarihli Oluruyla; 18.03.2021 tarihli Olur iptal edilerek, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölüm sebebiyle hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için; iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan kendi hak sahiplerine (üçüncü kişi durumunda olan) veya aynı iş kazası sonucu ölen birden fazla sigortalının bulunması halinde ise iş kazasının meydana gelmesinde kusuru bulunan diğer sigortalının (üçüncü kişi konumunda olan) hak sahiplerine 5510 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin beşinci fıkrası gereğince rücu işlemi yapılmaması talimatlandırılmıştır.

Başkanlık Makamının 18.03.2021 tarihli Oluru ile 22.12.2023 tarihli Oluru arasında düzenlenen müfettiş raporlarına ilişkin, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığından alınan 01.02.2024 tarihli ve E-16747942-663.05(2023-R-170)89304710 sayılı yazıda; iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölüm dolayısı ile hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için; iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan kendi hak sahiplerine (üçüncü kişi durumunda olan) veya aynı iş kazası sonucu ölen birden fazla sigortalının bulunması halinde ise iş kazasının meydana gelmesinde kusuru bulunan diğer sigortalının (üçüncü kişi durumunda olan) hak sahiplerine 5510 sayılı Kanunun 21 inci maddesi beşinci fıkrası gereğince rücu işlemi yapılmamasının yerinde olacağı belirtilmiştir.

Buna göre, bahsi geçen iki Olur arasında tahsis servislerine intikal eden yukarıdaki nitelikteki müfettiş raporları hakkında güncel Olur dikkate alınarak rücu işlemi yapılmaması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

İsmail ERTÜZÜN

Kurum Başkan Yardımcısı